 <p>РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО</p> <p>БЪЛГАРСКА АГЕНЦИЯ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ХРАНИТЕ</p>	СТАНДАРТНА ОПЕРАТИВНА ПРОЦЕДУРА	Код: СОП - ПРЗТК Версия: 02 Стр. 1 от 14
	ИЗДАВАНЕ НА РАЗРЕШЕНИЕ ЗА ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА УТАЙКИ ОТ ПРЕЧИСТВАНЕТО НА ОТПАДЪЧНИ ВОДИ ЧРЕЗ УПОТРЕБАТА ИМ В ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ПОСЛЕДВАЩ КОНТРОЛ НА ИЗДАДЕНИТЕ РАЗРЕШЕНИЯ	

Приложение към Заповед № РД 11-1074/09.05.2023 г.
на изпълнителния директор на БАБХ

I. ЦЕЛ НА ПРОЦЕДУРАТА

Тази процедура регламентира отговорностите, организационния процес и необходимата документация за издаване на разрешение за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието съгласно чл. 6, ал. 1, т. 3 от Закона за опазване на земеделските земи (ЗОЗЗ) и Наредбата за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието, (*приета с ПМС № 201 от 04.08.2016 г.; обн. ДВ бр. 63 от 2016 г.*);

Определят се редът и правилата за осъществяване на дейностите по **издаване на разрешение, изискванията, на които трябва да отговарят почвите и утайките, отчитане на оползотворените утайки и извършване на последващ контрол**, за да се гарантира, че утайките нямат вредно въздействие върху човешкото здраве и околната среда.

II. ОТГОВОРНОСТИ И ПРАВА

Разрешението за оползотворяване на утайки в земеделието се издава от изпълнителния директор на БАБХ или оправомощено от него длъжностно лице.

Дирекция «Продукти за растителна защита, торове и контрол» към ЦУ на БАБХ изготвя разрешенията за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието след постъпило заявление от потребителя на утайки, предназначени за оползотворяване в земеделието.

Последващият контрол върху издадените разрешения за оползотворяване на утайки се извършва от инспекторите на Областните дирекции по безопасност на храните (ОДБХ), на чиято територия се произвеждат и/или оползотворяват утайките.

Съставил: 09.05.2023 г. Главен специалист в отдел КПРЗТ Подпис:	Проверил: 09.05.2023 г. Началник отдел КПРЗТ Подпис:	Съгласувал: 09.05.2023 г. Директор на дирекция ПРЗТК Подпис:	Прилага се от: Всичко стр. 14
--	---	---	---

 <p>РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО</p> <p>БЪЛГАРСКА АГЕНЦИЯ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ХРАНИТЕ</p>	СТАНДАРТНА ОПЕРАТИВНА ПРОЦЕДУРА	Код: СОП - ПРЗТК Версия: 02 Стр. 2 от 14
	ИЗДАВАНЕ НА РАЗРЕШЕНИЕ ЗА ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА УТАЙКИ ОТ ПРЕЧИСТВАНЕТО НА ОТПАДЪЧНИ ВОДИ ЧРЕЗ УПОТРЕБАТА ИМ В ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ПОСЛЕДВАЩ КОНТРОЛ НА ИЗДАДЕНИТЕ РАЗРЕШЕНИЯ	

III. ПРАВНО ОСНОВАНИЕ

1. Закон за опазване на земеделските земи (ЗОЗЗ), чл. 6, ал. 1, т. 3;
2. Закон за управление на отпадъците (ЗУО);
3. Наредба за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието, приета на основание чл. 43, ал. 6 от ЗУО (*ПМС № 201 от 2016 г.; обн. ДВ бр. 63 от 2016 г.*) (Наредбата);
4. Заповед № РД 09-463 от 24.04.2023 г. на министъра на земеделието;
5. Програма от мерки за ограничаване и предотвратяване на замърсяването с нитрати от земеделски източници в уязвимите зони, Приложение към Заповед № РД 09-222/27.02.2020 г. на министъра на земеделието, храните и горите и № РД-237/20.03.2020 г. на министъра на околната среда и водите;
6. Правила за добра земеделска практика за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници, утвърдени със Заповед № РД 09-565/16.07.2020 г. на министъра на земеделието, храните и горите;
7. Устройствен правилник на Българската агенция по безопасност на храните.
8. Закон за Българската агенция по безопасност на храните.
9. Закон за управление на агрохранителната верига.

IV. ОПРЕДЕЛЕНИЯ

1. **"Земеделие"** е отглеждане на всички видове земеделски култури, предназначени за храна, включително за нуждите на животновъдството.
2. **"Оползотворяване на утайки в земеделието"** са дейностите по внасяне на утайки върху/във почвата, водещи до подобрения за земеделието или околната среда, или всеки друг вид дейност по смисъла на Приложение № 2 към § 1, т. 13 от допълнителните разпоредби на Закона за управление на отпадъците, обозначена с код R10.
3. **"Потребители на утайки"** са всички еднолични търговци и юридически лица, които оползотворяват утайки от пречистването на отпадъчни води в земеделието и за рекултивация на нарушени терени.
4. **"Производители на утайки"** са всички еднолични търговци и юридически лица, при чиято дейност се образуват утайки от пречистването на отпадъчни води.
5. **"Предварително третиране на утайки"** е биологично, химично или термично въздействие върху утайките или всеки друг подходящ процес, намаляващ значително тяхната

 <p>РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО</p> <p>БЪЛГАРСКА АГЕНЦИЯ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ХРАНИТЕ</p>	СТАНДАРТНА ОПЕРАТИВНА ПРОЦЕДУРА	Код: СОП - ПРЗТК Версия: 02 Стр. 3 от 14
	ИЗДАВАНЕ НА РАЗРЕШЕНИЕ ЗА ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА УТАЙКИ ОТ ПРЕЧИСТВАНЕТО НА ОТПАДЪЧНИ ВОДИ ЧРЕЗ УПОТРЕБАТА ИМ В ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ПОСЛЕДВАЩ КОНТРОЛ НА ИЗДАДЕНИТЕ РАЗРЕШЕНИЯ	

ферментационна способност, както и опасността за човешкото здраве и за околната среда, произтичащи от употребата им.

6. **"Представителна проба от почва"** се получава при смесване на 25 съставни проби, равномерно покриващи площ до 5 ha. Пробите се вземат от слой 0 - 25 cm, а ако дълбочината на слоя е по-малка от тази стойност, дълбочината на вземане на проби трябва да е не по-малка от 10 cm.

7. **"Незначителни количества"** са количества, при които концентрацията на съответния елемент е не по-висока от 10 на сто от МДК съгласно Приложение № 2 от Наредбата за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието.

V. ОБХВАТ НА ПРОЦЕДУРАТА

Тази процедура се прилага при издаване на разрешения за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието и последващия контрол върху издадените разрешения, на основание чл. 6, ал. 1, т .3 от Закона за опазване на земеделските земи, Наредбата за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието и Заповед № РД 09-463 от 24.04.2023 год. на министъра на земеделието.

VI. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

1. Оползотворяването на утайки чрез употребата им в земеделието се извършва по начин, който да гарантира опазване на човешкото здраве и околната среда, включително на почвите и на повърхностните и на подземните води, при спазване на изискванията на Закона за водите.

2. **Не се допуска оползотворяване на утайки чрез употребата им в земеделието, когато:**

2.1. утайките представляват или притежават свойства на опасни отпадъци;

2.2. концентрациите на един или повече тежки метали и арсен в почвата както преди влагането на утайки, така и след това надвишават максимално допустимите концентрации (МДК) съгласно Приложение № 1 от Наредбата за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието;

2.3. утайките не са предварително третираны;

2.4. съществува опасност от замърсяване на прилежащите повърхностни и подземни водни обекти;

2.5. не отговарят на микробиологичните и паразитологични изисквания, посочени в Приложение № 3 от Наредбата за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието.

 <p>РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО</p> <p>БЪЛГАРСКА АГЕНЦИЯ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ХРАНИТЕ</p>	СТАНДАРТНА ОПЕРАТИВНА ПРОЦЕДУРА	Код: СОП - ПРЗТК Версия: 02 Стр. 4 от 14
	ИЗДАВАНЕ НА РАЗРЕШЕНИЕ ЗА ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА УТАЙКИ ОТ ПРЕЧИСТВАНЕТО НА ОТПАДЪЧНИ ВОДИ ЧРЕЗ УПОТРЕБАТА ИМ В ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ПОСЛЕДВАЩ КОНТРОЛ НА ИЗДАДЕНИТЕ РАЗРЕШЕНИЯ	

3. Не се допуска оползотворяване на утайки върху:

- 3.1. ливади, пасища или площи, засети с фуражни култури, когато се използват за паша или фуражите се прибират в срок, по-кратък от 45 дни след употребата на утайките;
- 3.2. почви, върху които се отглеждат плодове и зеленчуци, с изключение на овощни дървета и лозя;
- 3.3. почви, предназначени за отглеждане на овощни, зеленчукови и други култури, които са в директен контакт с почвата и се консумират в сурово състояние, за период 10 месеца преди и по време на събиране на реколтата;
- 3.4. крайбрежни заливаеми ивици, речни русла и защитни диги;
- 3.5. пояс I и пояс II на санитарно-охранителни зони на водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди;
- 3.6. земеделски земи в защитени територии, обявени по смисъла на Закона за защитените територии.

4. В защитените зони по НАТУРА 2000 се допуска използването на утайки от отпадъчни води, когато концентрацията на тежки метали, металоиди и устойчиви органични замърсители в утайките не превишава фоновите концентрации съгласно Приложение № 1 от Наредба № 3 от 2008 г. за нормите за допустимо съдържание на вредни вещества в почвите (*ДВ, бр. 71 от 2008 г.*).

5. Оползотворяването на утайки в земеделието се допуска въз основа на разрешение по чл. 6, ал. 1, т. 3 ЗОЗЗ и документ по чл. 35, ал. 1 ЗУО. Документът по чл. 35, ал. 1 от ЗУО е условието за издаването на разрешението по чл. 6, ал. 1, т. 3 ЗОЗЗ;

6. Производителите на утайки, предназначени за оползотворяване в земеделието, ги предават единствено на лица, притежаващи разрешение по чл. 6, ал. 1, т. 3 от ЗОЗЗ и документ по чл. 35, ал. 1 от ЗУО за съответната дейност.

VII. НЕОБХОДИМИ ДОКУМЕНТИ ЗА ИЗДАВАНЕ НА РАЗРЕШЕНИЕ ЗА ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА УТАЙКИ.

1. Заявление от потребителя на утайки до изпълнителния директор на БАБХ за издаване на разрешение по реда на чл. 6, ал. 1, т. 3 от ЗОЗЗ по образец;
2. Документ по чл. 35, ал.1 от ЗУО, издаден от съответния компетентен орган (РИОСВ) на производителя на утайки да извършва дейности по третиране на отпадъци;
3. Документ по чл. 35, ал. 1 от ЗУО, издаден от съответния компетентен орган (РИОСВ) на потребителя на утайки да извършва дейности по оползотворяване на утайки в земеделието;
4. Договор, съгласно чл. 8, ал. 1 от ЗУО, за оползотворяване на утайките, сключен между производителя и потребителя на утайки;

 <p>РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО</p> <p>БЪЛГАРСКА АГЕНЦИЯ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ХРАНИТЕ</p>	СТАНДАРТНА ОПЕРАТИВНА ПРОЦЕДУРА	Код: СОП - ПРЗТК Версия: 02 Стр. 5 от 14
	ИЗДАВАНЕ НА РАЗРЕШЕНИЕ ЗА ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА УТАЙКИ ОТ ПРЕЧИСТВАНЕТО НА ОТПАДЪЧНИ ВОДИ ЧРЕЗ УПОТРЕБАТА ИМ В ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ПОСЛЕДВАЩ КОНТРОЛ НА ИЗДАДЕНИТЕ РАЗРЕШЕНИЯ	

5. Информация и резултати от анализи за почвата от местата, където ще се оползотворяват утайките, за почвените характеристики: почвен тип, обемна плътност, гранулометричен състав на почвата, обща порьозност на почвата.
6. Протоколи от акредитирана лаборатория за вземане на представителни почвени проби от всеки масив, в който ще се оползотворяват утайките;
7. Изпитвателни протоколи от акредитирана лаборатория с резултати от анализ на **почвата** от всеки масив, в който ще се оползотворяват утайки, по следните показатели:
 - Активна реакция - рН (H₂O);
 - Тежки метали и металоиди: кадмий, мед, никел, олово, цинк, живак, хром, арсен - екстрахируеми форми;
 - Общ азот по Келдал;
 - Фосфор - екстрахируеми и обменни форми, преизчислен като P₂O₅;
 - Калий - екстрахируеми и обменни форми, преизчислен като K₂O;
 - Общ органичен въглерод/хумус;

Вземането на представителни проби от почва и последващото им изпитване се извършва в съответствие с изискванията на Приложение № 5 от Наредбата за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието, от лаборатории, акредитирани като изпитвателни от Изпълнителна агенция "Българска служба по акредитация" или от друг Национален орган по акредитация - страна по Многостранното споразумение на Европейско сътрудничество за акредитация (EA MLA).

8. Протоколи от акредитирана лаборатория за вземане на представителни проби от всяка конкретна партида **утайки**;
9. Протоколи с резултати от изпитване на **утайката** в акредитирана лаборатория за всяка конкретна партида, преди предоставянето им на потребителите, по следните показатели:
 - Сухо вещество;
 - Общ органичен въглерод;
 - Активна реакция - рН (H₂O);
 - Общ азот по Келдал;
 - Амониев и нитратен азот;
 - Фосфор - екстрахируеми и обменни форми, преизчислен като P₂O₅;
 - Калий - екстрахируеми и обменни форми, преизчислен като K₂O;
 - Калций - обменни форми;
 - Магнезий - обменни форми;
 - Водоразтворими сулфати, преизчислени като сяра;

 <p>РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО</p> <p>БЪЛГАРСКА АГЕНЦИЯ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ХРАНИТЕ</p>	СТАНДАРТНА ОПЕРАТИВНА ПРОЦЕДУРА	Код: СОП - ПРЗТК Версия: 02 Стр. 6 от 14
	ИЗДАВАНЕ НА РАЗРЕШЕНИЕ ЗА ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА УТАЙКИ ОТ ПРЕЧИСТВАНЕТО НА ОТПАДЪЧНИ ВОДИ ЧРЕЗ УПОТРЕБАТА ИМ В ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ПОСЛЕДВАЩ КОНТРОЛ НА ИЗДАДЕНИТЕ РАЗРЕШЕНИЯ	

- Тежки метали и металоиди: кадмий, мед, никел, олово, цинк, живак, хром, арсен-екстрахируеми форми;
- *Esherichia coli*, *Salmonella spp.*, *Clostridium perfringens* и жизнеспособни яйца на хелминти.

Вземането на представителни проби от утайки и последващото им изпитване се извършва в съответствие с изискванията на Приложение № 5 от Наредбата за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието, от лаборатории, акредитирани като изпитвателни от Изпълнителна агенция "Българска служба по акредитация" или от друг Национален орган по акредитация - страна по Многостранното споразумение на Европейско сътрудничество за акредитация (EA MLA).

10. Експертиза от компетентните органи по § 1, т. 2, буква "г" от допълнителните разпоредби на Наредбата за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието (министърът на здравеопазването или оправомощени от него длъжностни лица във връзка с прилагането на разпоредбата на чл. 7, ал. 2), удостоверяваща, че утайките, предназначени за оползотворяване в земеделието, се третират по начин, който да осигури съответствие с микробиологичните и паразитологичните изисквания, определени в Приложение № 3 към чл. 6, ал. 1, т. 5 от Наредбата.
11. Удостоверение, че земеделските земи не попадат в пояс I и пояс II на санитарно-охранителни зони на водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди, издадено от компетентен орган;
12. Декларация от ползвателя на земята за вида на земеделските култури, които ще се отглеждат на съответните масиви, и техният предшественик;
13. Копие от картата на възстановената собственост (КВС) в землището, с номерата на масивите, на които ще се отглеждат земеделските култури;
14. Анкетна карта за регистрация на земеделския стопанин (ползвателя на земята) в съответната областната дирекция „Земеделие“ и анкетен формуляр, приложение към анкетната карта.

VIII. ВЪТРЕШЕН ХОД НА ПРОЦЕДУРАТА ЗА ИЗДАВАНЕ НА РАЗРЕШЕНИЕ:

Лицето, което възнамерява да оползотворява утайки в земеделието (потребителят на утайки) подава заявление за получаване на разрешение за оползотворяване на утайки в земеделието до изпълнителният директор на БАБХ, придружено с документите по **точка VII**.

 <p>РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО</p> <p>БЪЛГАРСКА АГЕНЦИЯ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ХРАНИТЕ</p>	СТАНДАРТНА ОПЕРАТИВНА ПРОЦЕДУРА	<p>Код: СОП - ПРЗТК Версия: 02 Стр. 7 от 14</p>
	<p>ИЗДАВАНЕ НА РАЗРЕШЕНИЕ ЗА ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА УТАЙКИ ОТ ПРЕЧИСТВАНЕТО НА ОТПАДЪЧНИ ВОДИ ЧРЕЗ УПОТРЕБАТА ИМ В ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ПОСЛЕДВАЩ КОНТРОЛ НА ИЗДАДЕНИТЕ РАЗРЕШЕНИЯ</p>	

В 30-дневен срок от подаване на документите БАБХ ги разглежда, като при непълноти или несъответствия уведомява писмено заявителя и дава 7 дневен срок за отстраняването им.

В случай че заявителят не отстрани непълнотите и несъответствията в посочения срок, процедурата по издаване на разрешението се прекратява.

В случай че са изпълнени изискванията на Наредбата за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието, въз основа на данните от документите, удостоверяващи направените изпитвания на утайките и на почвата, експерт от дирекция «Продукти за растителна защита, торове и контрол» изготвя проект на разрешение за оползотворяване на утайки в земеделието.

Разрешението по чл. 6, ал. 1, т. 3 ЗОЗЗ се издава за еднократно внасяне на количество утайка за конкретна площ и култура.

При издаване на разрешение за оползотворяване на утайки по чл. 6, ал. 1, т. 3 от ЗОЗЗ БАБХ отчита нуждите на растенията от хранителни вещества, така че качеството на почвата и на повърхностните и на подземните води да не бъде влошено вследствие употребата на утайки. За целта се ползва Таблица 1 от Програмата от мерки за ограничаване и предотвратяване на замърсяването с нитрати от земеделски източници в уязвимите зони, в която са определени максимални норми на торене с азот на основни земеделски култури при статистически средни добиви и при високи добиви. Количеството утайка, определено за внасяне на единица площ, не трябва да надвишава еквивалента от 17 кг/дка азот и едновременно с това да не се превишават граничните стойности за количествата тежки метали, които могат да бъдат добавяни ежегодно в земеделски земи, съгласно Приложение № 7 от Наредбата за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието.

Разрешението по чл. 6, ал. 1, т. 3 от ЗОЗЗ съдържа най-малко следната информация:

- Количествата утайки, отговарящи на изискванията за МДК на тежки метали в утайките съгласно Приложение № 2, изразени в тонове сухо вещество, които могат да се внасят годишно в почвата на единица площ, така че да не се превишават МДК на тежки метали в почвата съгласно Приложение № 1 и Приложение № 7 от Наредбата за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието;
- Местоположението и размера на площта, върху която ще се оползотворят утайките.

В тримесечен срок от подаване на заявлението или от отстраняване на непълнотите или несъответствията в представените документи, изпълнителният директор на БАБХ или оправомощено от него длъжностно лице издава разрешение или издава мотивиран отказ, когато не са изпълнени изискванията на Наредбата за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието.

 <p>РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО</p> <p>БЪЛГАРСКА АГЕНЦИЯ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ХРАНИТЕ</p>	СТАНДАРТНА ОПЕРАТИВНА ПРОЦЕДУРА	Код: СОП - ПРЗТК Версия: 02 Стр. 8 от 14
	ИЗДАВАНЕ НА РАЗРЕШЕНИЕ ЗА ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА УТАЙКИ ОТ ПРЕЧИСТВАНЕТО НА ОТПАДЪЧНИ ВОДИ ЧРЕЗ УПОТРЕБАТА ИМ В ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ПОСЛЕДВАЩ КОНТРОЛ НА ИЗДАДЕНИТЕ РАЗРЕШЕНИЯ	

Отказът за издаване на разрешение може да се обжалва по реда на Административно процесуалния кодекс.

Заплащане на услугата

За издаване на разрешение за оползотворяване на утайки в земеделието се заплаща цена, съгласно Част втора, Глава I, Раздел IV, член 25, т. 5 от действащия „Ценоразпис за платените услуги, които извършва Българската агенция по безопасност на храните, съгласно чл. 3, ал. 5 от Закона за Българската агенция по безопасност на храните”. Разрешението/ята се предоставят на заявителя след заплащане на съответната сума.

VIII. ОБРАЗЦИ И ФОРМУЛЯРИ

1. Заявление за получаване на разрешение за оползотворяване на утайки в земеделието, по образец (Приложение № 1 към настоящата процедура). Образецът се публикува на интернет страницата на БАБХ;

2. Контролен лист (Приложение № 2 към настоящата процедура).

IX. ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ПОТРЕБИТЕЛИТЕ НА УТАЙКИ, ПРЕДНАЗНАЧЕНИ ЗА ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ В ЗЕМЕДЕЛИЕТО

Ежегодно до 31 март на текущата година потребителите на утайки подават **декларация до директора на РИОСВ, на чиято територия е извършено оползотворяването на утайките, с копие до съответната областна дирекция към БАБХ**, съдържаща информация от предходната година за:

1. името или наименованието на собственика или ползвателя на земеделските земи или терена, предназначен за рекултивация, където са оползотворени утайките;
2. местоположението на имота или имотите, където са оползотворени утайките;
3. площта, на която са оползотворени утайките;
4. количеството на оползотворените утайки.
5. Към декларацията се прилага копие от документите, удостоверяващи направените изпитвания на почвата.

X. ВОДЕНЕ НА РЕГИСТЪР

Издадените разрешения по чл. 6, ал. 1, т. 3 от ЗОЗЗ се вписват в регистър, който се публикува на интернет страницата на БАБХ.

Регистърът съдържа най-малко:

1. номер и дата на разрешението;

 <p>РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО</p> <p>БЪЛГАРСКА АГЕНЦИЯ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ХРАНИТЕ</p>	СТАНДАРТНА ОПЕРАТИВНА ПРОЦЕДУРА	Код: СОП - ПРЗТК Версия: 02 Стр. 9 от 14
	ИЗДАВАНЕ НА РАЗРЕШЕНИЕ ЗА ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА УТАЙКИ ОТ ПРЕЧИСТВАНЕТО НА ОТПАДЪЧНИ ВОДИ ЧРЕЗ УПОТРЕБАТА ИМ В ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ПОСЛЕДВАЩ КОНТРОЛ НА ИЗДАДЕНИТЕ РАЗРЕШЕНИЯ	

2. землище и номер на масива;
3. размер на земеделската площ в дка, върху която ще се оползотворяват утайките;
4. земеделска култура, която ще се отглежда.
5. количество на утайката в тонове сухо вещество/дка, която може да се оползотвори на съответната земеделска площ;
6. наименование на производителя на утайката;
7. наименование на пречиствателната станция, генерирала утайката;
8. наименование на потребителя на утайката.

XI. ПОСЛЕДВАЩ КОНТРОЛ НА ИЗДАДЕНИТЕ РАЗРЕШЕНИЯ ЗА ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА УТАЙКИ В ЗЕМЕДЕЛИЕТО

1. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Последващ контрол върху издадените разрешения за оползотворяване на утайки се извършва от инспекторите на Областните дирекции по безопасност на храните (ОДБХ), на чиято територия са произведени и/или оползотворени утайките.

За целта ЦУ на БАБХ изпраща копия от издадените разрешения до съответната ОДБХ, в 3-дневен срок от издаването им.

Последващият контрол се осъществява по прилагане на разпоредбите на чл.10, ал.1 и чл. 11, ал.1, т. 1 от наредбата, съгласно Заповед № РД 09-463824.04.2023 г. на министъра на земеделието и има за цел да установи спазени ли са условията на издаденото разрешение за оползотворяване на утайки – показатели на утайката, вложени количества утайка, вид на отглежданата култура, показатели на почвата след оползотворяване на утайката!

При осъществяване на контролната дейност инспекторите на БАБХ попълват Контролен лист (Приложение № 2 към настоящата процедура) и Констативен протокол (КП), в който отразяват фактическите обстоятелства, установени по време на проверката. В случай че е взета проба от РИОСВ за анализ от утайката или от почвата, върху която са оползотворени утайки, това се отбелязва в Контролния лист и в КП, а резултатите се съобщават на проверяваното лице след като акредитираната лаборатория изготви изпитвателния протокол.

Констативният протокол се подписва от инспектора и от проверяваното лице или негов упълномощен представител, присъствал по време на проверката. Екземпляр от КП се връчва на проверяваното лице. Копие от Констативния протокол се изпраща в дирекция ПРЗТК при ЦУ на БАБХ.

За констатираните несъответствия инспекторите от ОДБХ издават предписания за неспазване на Наредбата за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни

 <p>РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО</p> <p>БЪЛГАРСКА АГЕНЦИЯ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ХРАНИТЕ</p>	СТАНДАРТНА ОПЕРАТИВНА ПРОЦЕДУРА	<p>Код: СОП - ПРЗТК Версия: 02 Стр. 10 от 14</p>
	<p>ИЗДАВАНЕ НА РАЗРЕШЕНИЕ ЗА ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА УТАЙКИ ОТ ПРЕЧИСТВАНЕТО НА ОТПАДЪЧНИ ВОДИ ЧРЕЗ УПОТРЕБАТА ИМ В ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ПОСЛЕДВАЩ КОНТРОЛ НА ИЗДАДЕНИТЕ РАЗРЕШЕНИЯ</p>	

води чрез употребата им в земеделието, и за неизпълнение на условията, при които е издадено разрешението.

При установяване на нарушения (при планови проверки или при проверки по сигнал) директорът на съответната ОДБХ незабавно уведомява РИОСВ и изпраща копия от всички относими към проверката документи за предприемане на последващи действия, съгласно действащото законодателство, включително и вземане на проба за лабораторен анализ при необходимост.

Съгласно чл. 44, ал. 1 и 2 от ЗОЗЗ, нарушенията се установяват с акт на длъжностни лица, като наказателните постановления се издават от министъра на земеделието или оправомощено от него длъжностно лице по реда на Закона за административните нарушения и наказания (ЗАНН).

2. ВИДОВЕ ПРОВЕРКИ

- Планови – инспекторите на ОДБХ, на чиято територия са произведени или оползотворени утайките, извършват проверки на 5 до 10 % от издадените разрешения за оползотворяване на утайки;
- При сигнал – проверка се извършва в срок до два работни дни от установяването на такива данни или от подаване на сигнал за нарушение, който се отразява в Дневник за подадени сигнали и жалби в ОДБХ.

3. РЕД ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА ПОСЛЕДВАЩИЯ КОНТРОЛ

3.1. Последващ контрол при производителя на утайките, за оползотворяването на които е издадено разрешение от изпълнителния директор на БАБХ, се извършва, за да се удостовери дали са спазени условията, при които е издадено разрешението по отношение на показателите на утайката и предоставеното за оползотворяване количество утайки.

Последващ контрол при производителя се извършва само в случаите когато производителя се явява и потребител на утайките, съгласно издаденото разрешение или при възникнала необходимост от предоставяне на допълнителна информация и документи.

Инспекторите на ОДБХ изискват и проверяват:

3.1.1. Документи, позволяващи да се проследи предоставянето на утайки от производителя към потребителя на утайки;

3.1.2. Резултати от изпитването на утайки, предоставени на потребителите преди доставянето на утайките за оползотворяване при сключване на договора по чл. 8, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО), съгласно чл. 8, ал. 2 от Наредбата за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието.

 <p>РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО</p> <p>БЪЛГАРСКА АГЕНЦИЯ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ХРАНИТЕ</p>	СТАНДАРТНА ОПЕРАТИВНА ПРОЦЕДУРА	<p>Код: СОП - ПРЗТК Версия: 02 Стр. 11 от 14</p>
	<p>ИЗДАВАНЕ НА РАЗРЕШЕНИЕ ЗА ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА УТАЙКИ ОТ ПРЕЧИСТВАНЕТО НА ОТПАДЪЧНИ ВОДИ ЧРЕЗ УПОТРЕБАТА ИМ В ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ПОСЛЕДВАЩ КОНТРОЛ НА ИЗДАДЕНИТЕ РАЗРЕШЕНИЯ</p>	

3.1.3. Протоколите с резултатите от изпитванията на утайките, които се съхраняват от производителите на утайки за срок 5 години считано от датата на издаване на протоколите от акредитираната лаборатория.

3.1.4. Превозни и придружителни документи, удостоверяващи извозените количества утайки до съответния земеделски масив и идентификация на превозното средство – номер на транспортното средство, кантарна бележка за внос/износ на утайката за оползотворяване, др.;

3.1.5. Разрешение по чл. 35, ал. 1 от ЗУО за съответните дейности за третиране на утайката, издадено от РИОСВ;

3.1.6. Договор, съгласно чл. 8, ал. 1 от ЗУО за оползотворяване на утайките, сключен между производителя на утайки и ползвателя на земеделските земи, потребител на утайките;

3.1.7. Наличие на подадена декларация за оползотвореното количество утайка, съгласно издаденото разрешение, в съответната РИОСВ и копие от нея в ОДБХ;

В изпълнение на чл. 157, ал. 2 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО) нарушенията по чл. 140 – 144 се установяват с акт на директора на РИОСВ или на оправомощени от него длъжностни лица.

Съгласно чл. 142, ал. 1 от ЗУО се наказва с имуществена санкция в размер от 3000 до 10 000 лв. едноличен търговец или юридическо лице, което:

1. използва утайки от пречистването на отпадъчни води за нуждите на земеделието, когато:

а) концентрацията на един или повече тежки метали и арсен в почвата или утайката надвишава максимално допустимата концентрация;

б) утайките представляват опасни отпадъци по смисъла на § 1, т. 12 от допълнителните разпоредби;

в) не осигурява предварителното третиране на утайки от септични ями и от други подобни съоръжения за пречистване на отпадъчни води;

г) няма съгласието на собственика на земята;

2. употребява или предоставя за употреба утайки върху:

а) пасища или фуражни култури, ако пасищата ще се използват за паша, а фуражите ще се прибират в срок, по-кратък от 45 дни след употребата на утайките;

б) почви, върху които се отглеждат овощни и зеленчукови култури и лозя, с изключение на овощни дървета;

в) почви, предназначени за култивиране на овощни и зеленчукови култури, които са в директен контакт с почвата и се консумират в сурово състояние - за период 10 месеца преди и по време на събирането на реколтата;

3. употребява утайки, без да осигури изпитване на почвата от акредитирани лаборатории преди първоначалната употреба на утайките и след това на всеки 5 години до окончателното прекратяване на употребата им.

 <p>РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО</p> <p>БЪЛГАРСКА АГЕНЦИЯ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ХРАНИТЕ</p>	СТАНДАРТНА ОПЕРАТИВНА ПРОЦЕДУРА	Код: СОП - ПРЗТК Версия: 02 Стр. 12 от 14
	ИЗДАВАНЕ НА РАЗРЕШЕНИЕ ЗА ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА УТАЙКИ ОТ ПРЕЧИСТВАНЕТО НА ОТПАДЪЧНИ ВОДИ ЧРЕЗ УПОТРЕБАТА ИМ В ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ПОСЛЕДВАЩ КОНТРОЛ НА ИЗДАДЕНИТЕ РАЗРЕШЕНИЯ	

(2) При повторно нарушение по ал. 1 се налага имуществена санкция в размер от 6000 до 20 000 лв.

3.2. Последващ контрол при потребителя на утайките, за оползотворяването на които е издадено разрешение от изпълнителния директор на БАБХ, се извършва, за да се удостовери дали са спазени условията, при които е издадено разрешението по отношение на вложеното количество утайка и показателите на почвата, след оползотворяване на утайката.

Контролът бива два вида:

А) по документи;

Б) физически контрол на терен, като се проверява земеделската площ, върху която е оползотворена утайката.

Проверката трябва да установи спазени ли са условията на издаденото разрешение за оползотворяване на утайки – да се идентифицират земеделските площи, за които е издадено разрешението, вложените количества утайка, вида на културата.

Инспекторите на ОДБХ изискват и проверяват:

3.2.1. Анкетна карта за регистрация на земеделския стопанин (ползвателя на земята) в съответната областната дирекция „Земеделие“ и анкетната карта към нея;

3.2.2. Наличие на подадена декларация за оползотвореното количество утайка, съгласно издаденото разрешение, в съответната РИОСВ и копие от нея в ОДБХ;

3.2.3. Налични записи и документи за оползотворяване на утайката, съгласно издаденото разрешение – дата, година, количество на утайката, култура;

3.2.4. Налични записи и документи за оползотворяване на утайки за предходни години, както и вид на отглежданата култура;

3.2.5. Изпитвателни протоколи от акредитирана лаборатория за изпитване на почвата преди първоначалното оползотворяване на утайките, а след употребата им - на всеки 5 години.

3.2.6. Налично разрешение/я за оползотворяване на утайки за съответния масив и култура.

При установени нарушения (при планови проверки или при проверки по сигнал) директорът на съответната ОДБХ незабавно уведомява РИОСВ и изпраща копия от всички относими към проверката документи за предприемане на последващи действия, съгласно действащото законодателство, включително и вземане на проба за лабораторен анализ при необходимост.

Разходите за вземане и изпитване на взетите проби са за сметка на РИОСВ.

В изпълнение на чл. 157, ал. 2 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО) нарушенията по чл. 140 – 144 се установяват с акт на директора на РИОСВ или на оправомощени от него длъжностни лица.

 <p>РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО</p> <p>БЪЛГАРСКА АГЕНЦИЯ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ХРАНИТЕ</p>	СТАНДАРТНА ОПЕРАТИВНА ПРОЦЕДУРА	<p>Код: СОП - ПРЗТК Версия: 02 Стр. 13 от 14</p>
	<p>ИЗДАВАНЕ НА РАЗРЕШЕНИЕ ЗА ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА УТАЙКИ ОТ ПРЕЧИСТВАНЕТО НА ОТПАДЪЧНИ ВОДИ ЧРЕЗ УПОТРЕБАТА ИМ В ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ПОСЛЕДВАЩ КОНТРОЛ НА ИЗДАДЕНИТЕ РАЗРЕШЕНИЯ</p>	

Съгласно чл. 142, ал. 1 от ЗУО се наказва с имуществена санкция в размер от 3000 до 10 000 лв. едноличен търговец или юридическо лице, което:

1. използва утайки от пречистването на отпадъчни води за нуждите на земеделието, когато:

- а) концентрацията на един или повече тежки метали и арсен в почвата или утайката надвишава максимално допустимата концентрация;
- б) утайките представляват опасни отпадъци по смисъла на § 1, т. 12 от допълнителните разпоредби;
- в) не осигурява предварителното третиране на утайки от септични ями и от други подобни съоръжения за пречистване на отпадъчни води;
- г) няма съгласието на собственика на земята;

2. употребява или предоставя за употреба утайки върху:

- а) пасища или фуражни култури, ако пасищата ще се използват за паша, а фуражите ще се прибират в срок, по-кратък от 45 дни след употребата на утайките;
- б) почви, върху които се отглеждат овощни и зеленчукови култури и лозя, с изключение на овощни дървета;
- в) почви, предназначени за култивиране на овощни и зеленчукови култури, които са в директен контакт с почвата и се консумират в сурово състояние - за период 10 месеца преди и по време на събирането на реколтата;

3. употребява утайки, без да осигури изпитване на почвата от акредитирани лаборатории преди първоначалната употреба на утайките и след това на всеки 5 години до окончателното прекратяване на употребата им.

(2) При повторно нарушение по ал. 1 се налага имуществена санкция в размер от 6000 до 20 000 лв.

Българска агенция по безопасност на храните уведомява министъра на земеделието, с копие до министъра на околната среда и водите, за резултатите от контролната дейност.

Ежегодно до 30 ноември на текущата година, въз основа на издадените разрешения и на постъпилите декларации от потребителите на утайки, БАБХ предоставя на министъра на земеделието информация за максималното количество утайки, отговарящи на изискванията съгласно Приложение № 2 от наредбата, които могат да се употребят в почвата за единица площ годишно, така че да не се превишават МДК на тежки метали в почвата, съгласно Приложение № 1 на Наредбата за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието.

 <p>РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО</p> <p>БЪЛГАРСКА АГЕНЦИЯ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ХРАНИТЕ</p>	СТАНДАРТНА ОПЕРАТИВНА ПРОЦЕДУРА	<p>Код: СОП - ПРЗТК Версия: 02 Стр. 14 от 14</p>
	<p>ИЗДАВАНЕ НА РАЗРЕШЕНИЕ ЗА ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА УТАЙКИ ОТ ПРЕЧИСТВАНЕТО НА ОТПАДЪЧНИ ВОДИ ЧРЕЗ УПОТРЕБАТА ИМ В ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ПОСЛЕДВАЩ КОНТРОЛ НА ИЗДАДЕНИТЕ РАЗРЕШЕНИЯ</p>	

ХІІ. АРХИВИРАНЕ НА ДОКУМЕНТИТЕ

Екземпляр от издаденото разрешение за оползотворяване на утайки в земеделието, подаденото заявление и придружаващите го документи се съхраняват в дирекция „Продукти за растителна защита, торове и контрол“ при ЦУ на БАБХ.

След приключване на проверката, инспекторите вписват констативния протокол със съответните реквизити в регистъра на съставените констативни протоколи, който се води в съответната ОДБХ.

При съставен АУАН, той се вписва в регистъра на съставените актове за установяване на административно нарушение, който се води в съответната ОДБХ.

ХІІІ. РЕГИСТЪР НА ВЕРСИИТЕ

Дата на издаване/ Заповед №	Версия	Променени страници №	Вид на промяната
Заповед № РД 11- 1279/16.06.2017 г.	Версия 01		
Заповед № РД 11- 1074/09.05.2023 г.	Версия 02	От № 1 до 14	Актуализация